

Soru Cevap Avrupa Birliği-İngiltere İlişkileri

Soru:

23 Haziran 2016'da İngiltere'de Avrupa Birliği'nden ayrılma konusunda referandum yapılacak. Referandum, 2008 yılında başlayan ekonomik krizin hâlâ etkisi altındaki Avrupa Birliği için çok hassas bir dönemde olacak. Doğal olarak burada bir takım sorular gündeme geliyor. İngiltere, Avrupa Birliği'nden çıkarsa, AB devam eder mi? Referandum sonucuna bakmazsak, AB'nin geleceği ne olacak? İngiltere'nin dünyadaki rolü ne olacak? Çünkü referandumun birçok etkileri var. Son olarak bu referandumdan ne bekleniyor? Allah mükâfatınızı artırsın.

Cevap:

Ne olacağını ön görebilmek için Avrupa Birliği'nin nasıl ortaya çıktığına ve Avrupa Birliği karşında İngiltere'nin konumunun ne olduğuna bir göz atmak gerekiyor.

1- Avrupa Birliği'nin temeli, aslında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra 1945 yılına rastlar. Kıta Avrupa'sı savaşlarını önlemek için birleşik Avrupa oluşturma isteğinden geliyor. Zira Kıta Avrupa'sı savaşlarının uzun bir geçmişi ve tarihi vardır. Dönemin Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill, bu düşünceyi destekledi ve Avrupa için "barış, güvenlik ve özgürlük içinde yaşayabileceği bir yapının olmasını önerdi... Bir tür Avrupa Birleşik Devletleri gibi." İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıntılarında sonra İngiltere, Avrupa Birliği fikrini pek ciddiye almadı, hatta olası görmedi. 1951 yılında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kuruldu ve 1957 yılında da Roma Antlaşması imzalandı. Ancak İngiltere Topluluğa katılmadı. Birleşik Avrupa'nın İngiliz hegemonyasını tehdit etmesinden korktu. Bu yüzden AB'nin hayatta kalıp kalamayacağını öğrenmek için bekleme ve gözetleme pozisyonunu yeğledi. Bu bir açıdan böyledir. Diğer açıdan ise İngiltere, Avrupa'nın büyük bir devletidir. AB'nin bir parçası olmaması, kuruluşundan beri AB'nin zayıf olmasına yol açtı. AB'nin mimarlarından biri olan Jean Monnet şunları söyledi:

"İngilizlerin niye katılmadığını hiç anlamadım. Şundan dolayı olabileceği sonucuna vardım. Bu, değişiklik olmadan mevcudiyeti korumak zafer yanılmasıdır." [01.04.2014 BBC]

2- 1960 yılı sonrasında Avrupa Birliği iyice sağlamlaştı. İngiliz politikacılar, Avrupa Birliği dışında kalındığında etki edilemeyeceğini, etki etmek için Avrupa'nın lideri olmak gerektiğini anladılar. Avrupa'nın İngiltere'yi zayıflatmak ve önemsiz kılmak için birlik oluşturmadığından emin oldular. Bu nedenle İngiltere, 1961 yılında Avrupa Birliği'nin üyesi olmak için başvuruda bulundu, ancak üyelik başvurusu iki kez Fransa Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle tarafından reddedildi. De Gaulle, İngiltere'nin stratejisinin birleşik Avrupa'yı engellemek olduğunu bildiği için İngiltere'yi Avrupa'dan uzak tutmaya çalıştı. Ve İngiltere'yi Avrupa varlığının "köklü düşmanı" olarak suçladı. Ama de Gaulle 1969 yılında Fransız cumhurbaşkanlığından istifa etti ve bir yıl sonra da öldü. Ardından halefi Georges Pompidou, 1971 yılında İngiltere Başbakanı Edward Heath ile bir araya geldi ve uzunca müzakereler sonrasında İngiltere Avrupa Birliği üyeliğine kabul edildi.

3- Sonra hemen İngiltere, Muhafazakâr Parti döneminde AB'yi zayıflatmak amacıyla İngiltere'nin AB'ye üyelik koşullarını yeniden müzakere etmeye çağırıldı... 1974 yılında İşçi Partisi iktidara gelince, parti yönetimi Avrupa Birliği liderlerini tehdit etmek için yeniden müzakere sopasını kullandı. Yönetim, yeniden müzakere şartlarının halkın referandumuna sunulmasını istedi. Ardından Batı Almanya lideri Helmut Schmidt ile İngiltere Başbakanı Harold Wilson, İngiltere'yi Avrupa Birliği üyeliğinde tutacak bir uzlaşa sağladılar. Schmidt, İngiliz hükümetinin yeniden müzakere hedefine ulaşmış olduğunu göstermek için bazı imtiyazlar tanıdı. İngiltere'deki üç büyük parti, İngiltere'yi Avrupa Birliği'nde tutmak için tam bir kampanya başlattılar ve 1975 yılında yapılan referandum sonrasında halkın %67'si Avrupa Birliği'nde kalmaktan yana oy kullandı. O zaman Avrupa Birliği, sadece bir serbest ticaret bölgesi idi. 1980 yılından sonra

Avrupa Birliği liderleri, Avrupa Birliği'nin daha fazla entegrasyonu üzerine odaklandılar ve tek para birimiyle de daha güçlü bir Avrupa Birliği'ne doğru yol aldılar. Avrupa Birliği'nin siyasi birlik ve tek pazar yolunda ilerlemesi, İngiltere'yi Belçika gibi Avrupa'ya entegre olmuş bir devlet haline getirecektir. Tabii bu da İngiltere'nin, Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu yararına bazı egemenliğinden, yetkilerinden ve parlamenter yasalarından vazgeçmesi anlamına gelir. Başlangıçta Margaret Thatcher, Avrupa Birliği'ni desteklese de, ancak 1988 yılında Belçika'nın Brugge kentinde yaptığı konuşmada, İngiltere'nin konumunu açıkladı ve *"Brüksel'den kontrol edilen yeni büyük bir Avrupa devletine"* karşı çıktı. Onun bu açıklaması Muhafazakâr Parti'nin bölünmesine yol açtı ve bu bölünme bugün bile hâlâ var. Bunun sonucunda da Thatcher iktidarı kaybetti. Böylece İngiltere, Avrupa Birliği'ni bölünmüş olarak tutmakta başarısız oldu ve sonunda 1992 yılında Maastricht Antlaşması'nı imzaladı. Akabinde birçok yetkileri yeni Avrupa Birliği'ne geçti, ancak İngiltere, tek para birimi dışında kalmayı tercih etti.

4- 1979-1990 yıllarında Margaret Thatcher hükümeti döneminde, Muhafazakâr Parti politikacıları ile siyasi elit arasındaki farklılıklar iyice derinleşti. Bunun üzerine aralarında Başbakan Yardımcısı Geoffrey Howe da olmak üzere birçok bakan istifa etti... 1971 yılında hiç Avrupa Birliği karşıtlığı yokken, İngiltere birçok yetkisinden Avrupa Birliği namına vazgeçiyor diyen bazı politikacıların bu görüşüne yönelik muhalefet arttı. Kings College London'da İngiliz tarihi uzmanı Profesör Bogdanor şunları söyledi, *"Avrupa, İngiliz siyasetinde toksik bir sorun olmuştur. Çünkü sadece taraflar arasında değil, partiler içinde de derin bölünmelere neden olmuştur. Bazıları, savaş sonrası İngiliz siyasetinde temel çatışmanın sağ ile sol arasında değil, İngiltere'nin geleceğini Avrupa'da görenler ile bunun böyle olmadığını düşünenler arasında olduğunu iddia edebiliyorlar."* [01.04.2014 BBC]

5- Burada politikacılar ve İngiliz halkının çoğunun ayrı düştüğü iki sorun var: Egemenlik ve milliyetçilik sorunu. Avrupa Birliği'ne üye olmak, çok sayıda yetkinin AB kurumlarına devri anlamına gelir. Bu, birçok yasayı da kapsamaktadır. İngiliz Parlamentosu yerine Brüksel'de yasalar yapılacak. Bu durum ise her devletin bir ulus olduğu gerçeği ile çelişir. Çünkü laik devletlerin, kendi yasa ve politikalarını yapması bağımsızlığın bir işaretidir... İşte Avrupa Birliği'nin giderek daha da entegrasyonu nedeniyle Birleşik Krallık daha fazla yetkilerini kaybetti. Yetki kaybıyla birlikte siyasi elit arasındaki bölünmeler de arttı. Avrupa Birliği, ayrıca ulusal sınırları aşan bir kuruluştur. Bu da ayrı bir İngiliz devleti olarak İngiliz kimliği ve İngiliz tarihine meydan okumaktır. İşte bu sorunlar, büyük bölünmelerini neden oldu. Avrupa Birliği'ni kendi çıkarları için kullanmak ardışık hükümetler nazarında büyük bir sorundur. Avrupa karşıtlığı ile kurulan Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi, pek çok İngiliz halkının desteğini aldı. Bu destek Muhafazakâr Parti içinde daha fazla bölünmelere neden oldu ve Avrupa Birliği karşıtlığı kamuoyunun artmasına yol açtı. Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi, Avrupa Parlamentosu'nda da sandalye kazandı ve buradaki pozisyonunu AB'yi karalamak ve çökertmek için kullandı. 2015 yılındaki genel seçimlerden üçüncü parti olarak çıkınca, partinin popülaritesi iyice pekişti. Ancak İngiliz Seçim Kanunu, seçimi kazanan partiye iktidar olanağı veriyor ve bu nedenle iktidar, Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi için şu aşamada uzak ihtimal.

6- 2008'deki finansal krizle birlikte İngiltere ile Avrupa birçok konuda ayrılığa düştü. İngiltere Başbakanı David Cameron ile Avrupa, bankaların vergilendirilmesi ve Londra finans sektörünün sınırlandırılması konularında anlaşamadı. Mart 2015 yılında Birleşik Krallık, Avrupa Merkez Bankası'na karşı Avrupa Adalet Divanı'nda açtığı bir davayı kazandı. Avrupa Merkez Bankası, Avro Bölgesi hesap işlemlerini Avrupa Birliği dâhiline taşımaya çalıştı. Bu adım için Londra uzak ihtimaldir. Paris ve Frankfurt ise finans merkezleri olarak daha caziptir. Bundan ötürü İngiltere'nin ekonomik durumu zayıflayacaktır. David Cameron, Avrupa Birliği yetkilileri ile daha iyi koşullar üzerinde pazarlık yapmak için Avrupa Birliği üyeliğinden ayrılma tehdidini bir araç olarak kullandı. Şayet bu tehdit işe yaramazsa, o zaman onları AB'den ayrılma referandumu ile tehdit etmektedir.

7- İngiltere, birleşik Avrupa Birliği'ni kendi güç ve kuvveti için bir tehdit olarak görmektedir. Bunun için AB'yi bölünmüş tutmak kalıcı hedefidir. İngiltere, bir yandan AB'yi bölünmüş tutmak isterken, öte yandan uluslararası meselelerde çıkarı için AB'yi kullanmak istemektedir. İngiltere, Avrupa Birliği'ne üye olduğu andan itibaren ve hemen ardından müzakere çağrısıyla her fırsatta

AB'yi zayıflatmak için çalıştı. Referanduma neden olan hususlar şunlardır: Avrupa Birliği içinde ortak pazara davet etti, sonra karşı çıktı... Egemenliğini baltalayacağı için büyük Avrupa devleti kurma fikrini eleştirdi... Avrupa ortak para birimine çağırdı sonra da Avro bölgesine katılmadı... Böylelikle İngiltere, her fırsatta Avrupa Birliği'ni dağıtmak ve zayıf tutmak için çaba sarf etmektedir. Fakat İngiltere, Avrupa Birliği kurulduğu ilk günden itibaren etkilemek için AB içinde olmak gerektiğini ve AB üyesi olarak kalmak için de politik açıdan AB'ye muhtaç olduğunu fark etti. Böylece Avrupa Birliği'ne üye oldu. Zira AB dışından bu hedefe ulaşamayacağını anladı. İngiltere'nin bu hedefini fark eden De Gaulle, İngiltere'yi hep AB dışında tuttu. Ama sonunda üye olmasına izin verildi!

8- İngiltere, ekonomik olarak da Avrupa Birliği'nden yararlanıyor. AB, İngiliz şirketlerine ve zengin elite yarar sağlıyor. İngiliz ekonomisi hizmetlere dayalı bir ekonomidir. En temel hizmet de finansal sektördür. İngiltere, çok az mal ihraç eder. GSYİH'nun temel gelirleri, finansal hizmetler, sermaye ve dövizdir. Ayrıca birleşik Avrupa Birliği Ortak Pazarı da hiçbir ticari kısıtlama olmadan İngiltere'nin tüm Avrupa ülkelerine mal ihraç etmesi anlamına gelir. Ki bu da büyük şirketler ve zengin elitin yararına. Dolayısıyla İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılması, bu pozisyonu kaybettirir ve ülkede politik sorunlara yol açar. Yine Avrupa Birliği'nden ayrılmak, AB'nin çıkardığı karar ve yasaları alamamak demektir. AB, İngiltere'nin en önemli ticari ortağıdır. Avrupa devleti olduğu halde Avrupa Birliği'nden ayrılmak, Avrupa'daki pozisyonunu zaafa uğratar... Buna ek olarak AB'den ayrılmak, AB dışından AB'ye meydan okumayı gerektirir. Bu ise AB'ye etkisini zayıflatır. AB içinde kalarak AB'yi etkilemek, çok daha güçlü ve daha etkilidir.

9- Yukarıda geçenlerden hareketle İngiltere-Avrupa Birliği ilişkisi ve referandum sonucu şu şekilde özetlenebilir:

A- İngiltere daima Avrupa Birliği'ni zayıflatmak istiyor, bu hedefe ulaşmak için de Avrupa Birliği içinden onu zayıflatmaya çalışıyor.

B- Aynı zamanda İngiltere, Avrupa Birliği'ne çıkarları açısından bakıyor ve kendi yararına AB'de tadilat yapmak için çalışıyor, çoğu zaman bu Fransa ve Almanya'yı öfkeliyor.

C- Avrupa Birliği içinde kalmanın bir sonucu olarak İngiltere'nin bazı zararları olacak. Egemenlik ve otoritesini kaybedecek. Ama AB'de etkin bir şekilde kalmak için de buna ödenmesi gereken bir bedel olarak bakılıyor. Bu ise politikacılar, elitler ve İngiliz halkı arasında bölünmelere neden oluyor. Bu yüzden İngiliz hükümeti, Avrupa Birliği'nden ayrılma referandumu tehdidiyle bazı yetkilerinin geri verilmesini istiyor.

D- Bu nedenlerden ötürü İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılması beklenmiyor. Büyük olasılıkla halk, mevcut statüko lehine oy verecektir...

Bu konudaki baskın görüş budur. Bununla birlikte İngiltere, şantaj sanatı uzmanıdır. Çıkarları gerektirirse, referandum tarihini bile erteleyebilir. Ya da referandum sonuçlarını bağlayıcı görmez. Böylece pazarlık [al-ver] ve Avrupa Birliği'ne daha fazla şantajla bazı ödünler koparmak için kapıyı açık bırakabilir... Görünen o ki İngiltere, Avrupa Birliği'ni aldatmaya devam edecektir. Ta ki AB içinde gerçeği gören liderler çıkıp, İngiltere'yi AB'den kovana ve referandum yaygaralarıyla AB'ye şantaj izin vermeyene kadar!

H.25 Receb 1437

M.02 Mayıs 2016